

MIJN WERK IS GEDAAN

DE VOLKSPREDIKER

HOOFDSTUK 12

Op zondag 7 juni 1891 keek Spurgeon uit over de grote gemeente in de Metropolitan Tabernacle, haalde diep adem en deed wat hij al duizenden keren eerder had gedaan: hij begon te preken. Enkele dagen voor zijn achtenvijftigste verjaardag oogde hij aanzienlijk ouder — met grijs haar, zwaarlijvig en steunend op een wandelstok. Hij herstelde nog van wat hij zelf ‘congestie van de longen’ noemde (waarschijnlijk griep) en kampte, zoals zo vaak, met jicht. Tijdens delen van de dienst voelde hij zich zo zwak dat hij zich moest vastgrijpen aan de rugleuning van een stoel om te kunnen blijven staan. In de voorgaande maanden was hij minstens één keer niet in staat geweest een preek te voltooien. Deze keer echter bracht hij zijn boodschap ten einde.

Zijn laatste woorden waren: *“Als er iets is dat genadig, edelmoedig, zachtaardig, overtuigend, en overvloedig in liefde is, vind je het altijd in Hem. Zijn dienst is leven, vrede, en vreugde. Oh, ga toch onmiddellijk tot Hem! God helpe u om aan te sluiten onder het vaandel van JEZUS CHRISTUS!”*
(beluister het fragment van zijn laatste woorden)

De aanwezigen waren diep geraakt, vooral door de slotwoorden. Wat zouden zij hebben gevoeld als ze hadden geweten dat dit Spurgeons laatste preek in de Tabernacle zou zijn? Dit laatste hoofdstuk vertelt het verhaal van de maanden die daarop volgden, tot aan zijn overlijden, en staat stil bij de vraag hoe we zijn opmerkelijke leven en bediening het best kunnen gedenken.

De laatste maanden

Op de vrijdag na zijn laatste preek werd Spurgeon, nog altijd verzwakt door de nasleep van de griep, getroffen door hevige jicht- en nieraanvallen. Drie maanden lang was hij grotendeels aan bed gekluisterd en vaak verward, soms smekend om “naar huis te mogen gaan”, terwijl hij zich in werkelijkheid in zijn eigen slaapkamer bevond. Het leek er sterk op dat hij niet meer zou herstellen.

De pers berichtte somber: “Zijn leven hangt aan een zijden draadje,” schreef een Amerikaanse krant. Susannah ontving brieven van Gladstone en verschillende anglicaanse bisschoppen die haar hun medeleven en gebeden toezonden. Toch vond zij de diepste troost waarschijnlijk in het besef dat wekelijks duizenden gemeenteleden in de Tabernacle voor haar man baden tijdens speciale gebedsbijeenkomsten. Tot verbazing van velen herstelde Spurgeon langzaam. In oktober werd vastgesteld dat hij voldoende was aangesterkt om opnieuw naar Mentone te reizen – en dit keer kon Susannah voor het eerst met hem mee. Hun vreugde was groot.

De treinreis van Herne Hill Station naar Dover voerde hen langs het Crystal Palace, een plek die voor het echtpaar met vele gelukkige herinneringen was verbonden. Tijdens de drie maanden die zij in Mentone doorbrachten, genoten zij nog vaak van zulke momenten van rust en vreugde. Maar Spurgeon zou Londen niet meer terugzien.

Opmerkelijk genoeg wist hij in Mentone nog geruime tijd te schrijven. Zo reviseerde hij *Memories of Stambourne*, een boekje vol warme herinneringen aan zijn jeugd in de pastorie van zijn grootouders. Hij bleef verzwakt, maar leek enigszins te herstellen. Nog op 16 januari 1892 schreef hij aan Joseph Passmore: “Ik heb alleen maar goed nieuws voor u... Ik voel me iets beter.” De gemeente van de Tabernacle begon alweer te hopen op zijn terugkeer in februari.

 Herinneringen
aan
Stambourne,
door C.H.
Spurgeon.

Maar nauwelijks een week later kreeg hij opnieuw een aanval van wat Susannah de “jichtkwaal” noemde, verergerd door acute Bright’s disease – zijn hardnekkige nierziekte. Hij leed hevige pijn en had te kampen met misselijkheid en braken. Tegen Susannah zei hij: “O vrouw, ik heb zo’n gezegende tijd gehad met mijn Heere.” Tot zijn trouwe privésecretaris en ‘wapendrager’, Joseph Harrald, sprak hij de woorden: “Mijn werk is gedaan.” Op 26 januari raakte hij steeds vaker buiten bewustzijn.

Toen de dood tenslotte kwam, is hij in vrede heengegaan. Spurgeon lag in coma, verlost van zijn pijn, en stierf op zondag 31 januari 1892 om 23.05 uur, in het bijzijn van zijn geliefde vrouw en enkele vrienden. Enkele uren tevoren had Harrald uit het raam gestaard en gezegd dat hij een groep engelen had gezien, zwevend boven de heuvels in de blauwe hemel – een visioen dat Susannah niet kon onderscheiden, maar dat, als het waar was, wonderlijk passend zou zijn geweest. Spurgeon keerde niet meer terug naar zijn huis in Londen, maar naar zijn eeuwige woning in de heerlijkheid.

De terugkeer naar Londen

Het nieuws van Spurgeons overlijden wekte wereldwijd verdriet, maar nergens dieper dan in Londen. De gemeente van de Tabernacle was juist bezig een lift te laten bouwen, zodat hun predikant niet langer de trappen van de preekstoel hoefde te beklimmen. Hoewel Spurgeon het verlangen had om begraven te worden op het terrein van het Stockwell-weeshuis, bleek dat onpraktisch. Daarom werd zijn lichaam teruggebracht naar Londen, waar hij ter aarde werd besteld op de begraafplaats van West Norwood — een besluit dat velen, vooral in de stad die hij zo trouw had gediend, waardeerden.

Van maandag 8 tot en met woensdag 10 februari werden meerdere herdenkingsdiensten gehouden; één dienst was bij lange na niet voldoende om allen te ontvangen. Op de drukste dag namen naar schatting twintigduizend mensen deel. Oud-studenten namen afscheid van hun “Guv’nor”, wezen van hun pleegvader, gemeenteleden van hun herder, en talloze anderen van een man die zij beschouwden als de grootste christen van het Victoriaanse tijdperk.

 Afbeeldingen van Spurgeons begrafenis en herdenkingsdiensten.

Op donderdag 11 februari 1892 vond de begrafenis plaats. Achthonderd politieagenten stonden opgesteld langs de route van Newington naar Norwood. Op de kist lag Spurgeons grote preekstoelbijbel, opengeslagen bij Jesaja 45:22: “Zie op Mij en wordt behouden, alle gij einden der aarde...” Een treffende tekst — want ook na zijn dood wees Charles Haddon Spurgeon de wereld naar Christus.

Dieper graven

De keuze voor Jesaja 45:22 als begrafenistekst sluit naadloos aan bij het thema waarmee dit relaas wil eindigen. Twee citaten illustreren dat treffend. Het eerste komt van Susannah, die terugblikte op een zondagavond in de Exeter Hall. Spurgeons stem begaf het bijna, maar hij verzamelde zijn laatste krachten om nog één zin te spreken: “Laat mijn naam vergaan, maar laat de naam van Christus eeuwig voortleven! Jezus, Jezus! Jezus — kroon Hem tot Heer van allen! U zult mij niets anders horen zeggen.” Toen hij dat had gezegd, zakte hij uitgeput in elkaar. Het typeerde hem volkomen: als Spurgeon nog maar adem had voor één woord, dan zou dat woord “Jezus” zijn. Zijn

hele leven getuigde van dankbaarheid aan Christus, en die dankbaarheid uitte hij door zich onvoorwaardelijk aan Zijn dienst te wijden.

Het tweede citaat komt van Spurgeon zelf. Op een avond, na een preek in Londen, zag hij in de verte een spoor van lichten langs een heuvel. Een lantaarnopsteker ging voor hem uit en ontstak één voor één de gaslantaarns. Spurgeon overpeinsde: “Ik zag de lantaarnopsteker niet. Ik ken zijn naam noch zijn leeftijd, maar ik zag de lichten die hij had aangestoken — en die bleven branden toen hij verderging... O, mocht mijn leven ook zo besteed worden: om de ene ziel na de andere te verlichten met de heilige vlam van het eeuwige leven, terwijl ikzelf verdwijn in de eeuwige glans wanneer mijn werk volbracht is.”

Spurgeon was te groot om ooit werkelijk “onzichtbaar” te worden, maar zijn leven lang gebruikte hij zijn gaven om de aandacht niet op zichzelf, maar op Christus te richten. Zo verlichtte hij de ene ziel na de andere met de “heilige vlam” waarvan hij sprak.

Betrokkenheid

Hoe moeten wij Spurgeon gedenken? Als oprichter van een predikantenschool, een weeshuis en talloze liefdadige instellingen. Als auteur van een uitgebreide bibliotheek aan opbouwende werken. Als een man die met heel zijn wezen streed voor de waarheid van het evangelie. En zeker ook als de “Volksprediker”. Maar bovenal moeten wij hem herinneren als iemand die, zelfs als hem nog één ademtucht restte, de naam “Jezus” zou hebben uitgeroepen — en die anderen aanspoorde om met diezelfde liefde en passie te leven. Op 6 januari 1850 keek Spurgeon naar Christus; vanaf dat moment richtte hij zijn hele leven op zijn Verlosser en riep hij anderen op hetzelfde te doen. Wij eren zijn nagedachtenis het meest door zijn voorbeeld te volgen.

EINDE!

